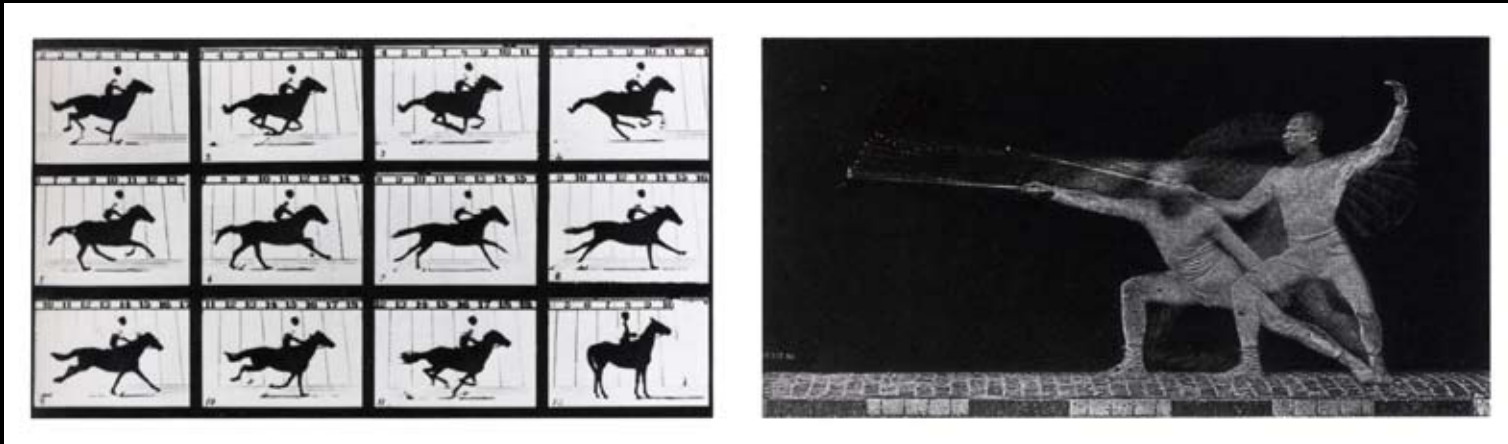

Α΄ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

7. ΧΡΟΝΟΣ - ΚΙΝΗΣΗ

Οι καλλιτέχνες ανέκαθεν αντιμετώπιζαν με πολλά εφευρήματα τη στατικότητα των μέσων τους στην αναπαράσταση του πραγματικού κόσμου. Ο χρόνος και η κίνηση ως διάσταση της ανθρώπινης εικαστικής εμπειρίας υπήρξε ένα ανίκητο εμπόδιο μέχρι την εφεύρεση του κινηματογράφου και των κινουμένων σχεδίων. Διάφορες τακτικές απεικόνισης του χρόνου έχουν χρησιμοποιηθεί για να δοθεί λύση σε αυτό το πρόβλημα και μαζί με αυτές χρησιμοποιούν μια σειρά από κοινωνικές και ψυχολογικές συμβάσεις που ο καλλιτέχνης εντέχνως εμπλέκει στην πλοκή του έργου του.

Η επικείμενη κίνηση και η κορύφωσή της

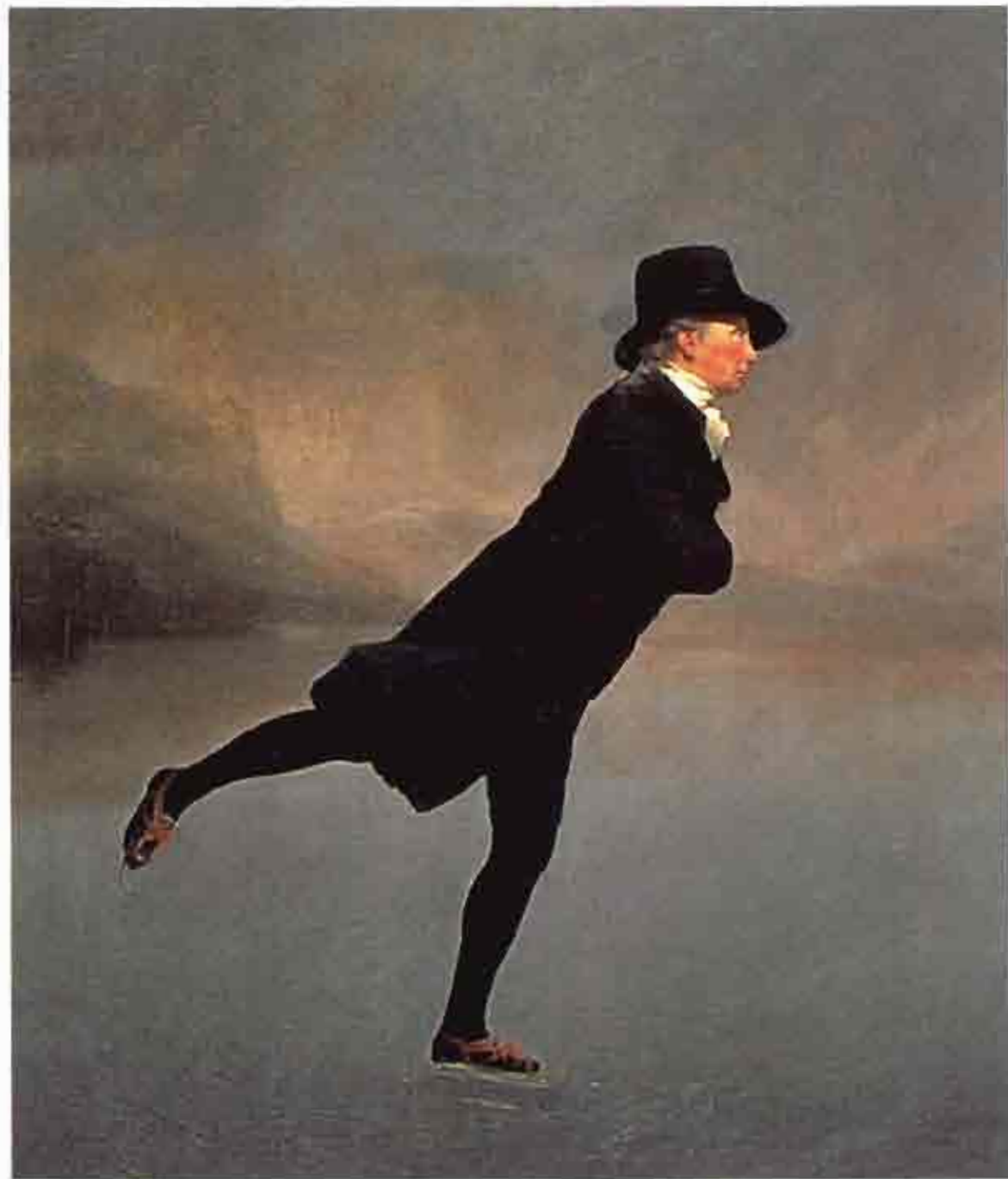
Ο ευκολότερος τρόπος για τον καλλιτέχνη είναι να παγώνει τον χρόνο σε μία επιλεγμένη από τον ίδιο στιγμή ώστε η αναπαράσταση της κίνησης να είναι διαυγής από τον λήπτη. Μελετώντας λοιπόν προσεκτικά την κίνηση των ζώων, των ανθρώπων, του νερού, της φωτιάς κ.λπ. ο δημιουργός αναπαριστά τη δράση που θέλει να περιγράψει είτε κατά την αρχή της κίνησης ή κατά την κορύφωσή της.

Οριζόντιες και κάθετες γραμμές ή αντικείμενα περιγράφουν στάση, αλλά οι διαγώνιες και η κλίση είναι δείκτες κίνησης. Πριν την Αναγέννηση οι περισσότερες απεικονίσεις ήταν στατικές και μόνο σε λίγες περιπτώσεις η κίνηση υπήρξε πειστική. Καλλιτέχνες όπως ο Andrea Boticelli και ο Titian άλλαξαν ριζικά αυτή την αντίληψη προσδίδοντας ενέργεια στις φιγούρες για την επικείμενη κίνηση που περιγράφουν. Αυτή η δυναμική παρουσίαση της δράσης χρησιμοποιήθηκε έκτοτε σε κάθε μορφή τέχνης: στην παραστατική ζωγραφική, τη γλυπτική, τη χαρακτική, την ταπητουργία κ.α.

Αναγνωρίζουμε τη δυναμική κίνηση από την εμπειρία μας, τη θέση και κλίση του σώματος, την εκφραστικότητα του προσώπου κ.ά. ενώ ο καλλιτέχνης μπορεί να εντείνει αυτή την ψευδαίσθηση με ακίνητα αντικείμενα (κτήρια, έπιπλα, δέντρα, κ.λπ.). Όταν η κίνηση περιλαμβάνει και άψυχα αντικείμενα (τρένα, αυτοκίνητα, ποδήλατα κ.ά.) η χρήση της διαγωνίου, η έντονη προοπτική ή επιμήκυνση του αντικειμένου προσδίδουν την κινητική δυναμική που το διαφοροποιεί από τη στατική του θέση όταν αυτό παραμένει ακίνητο.

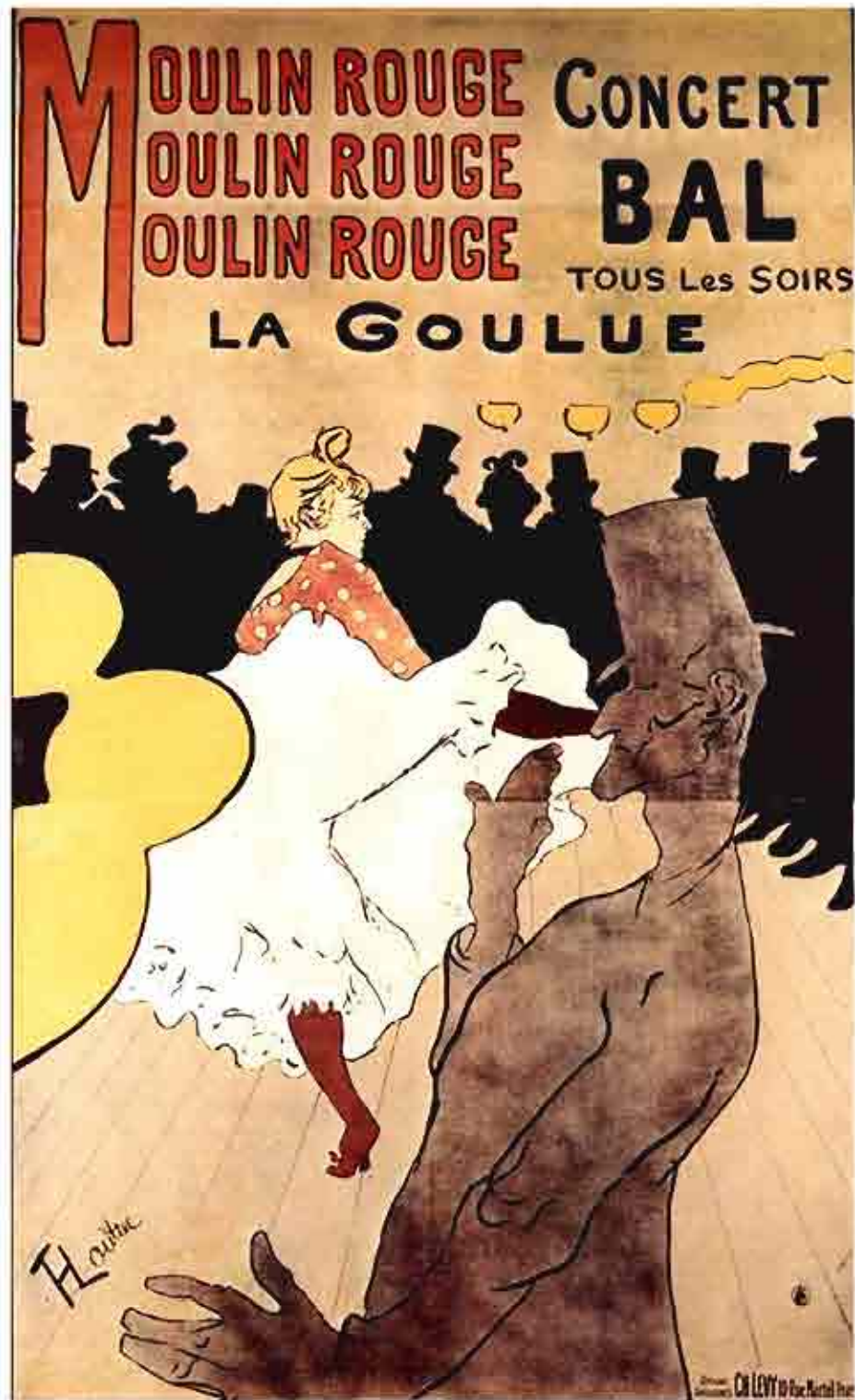

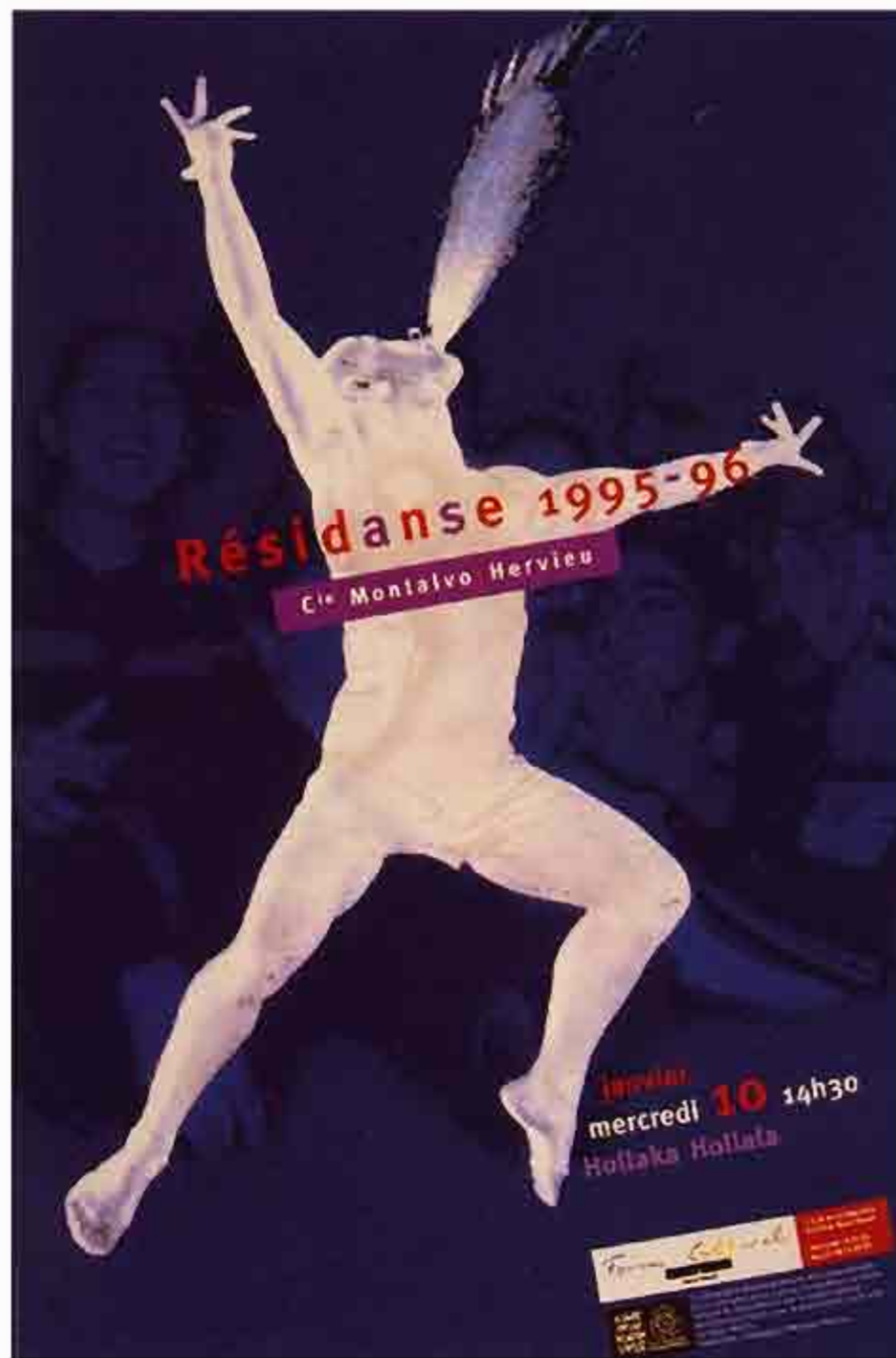
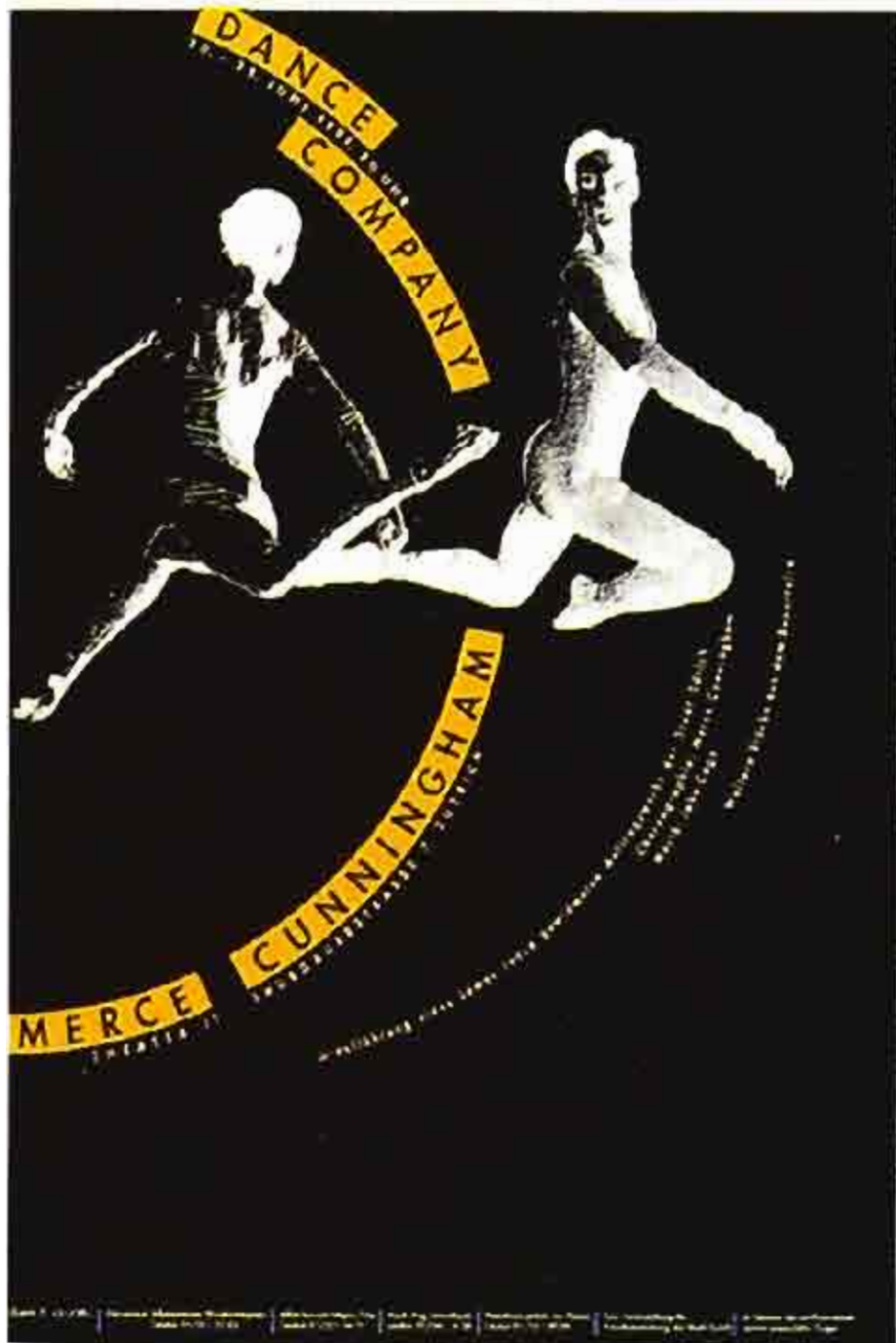

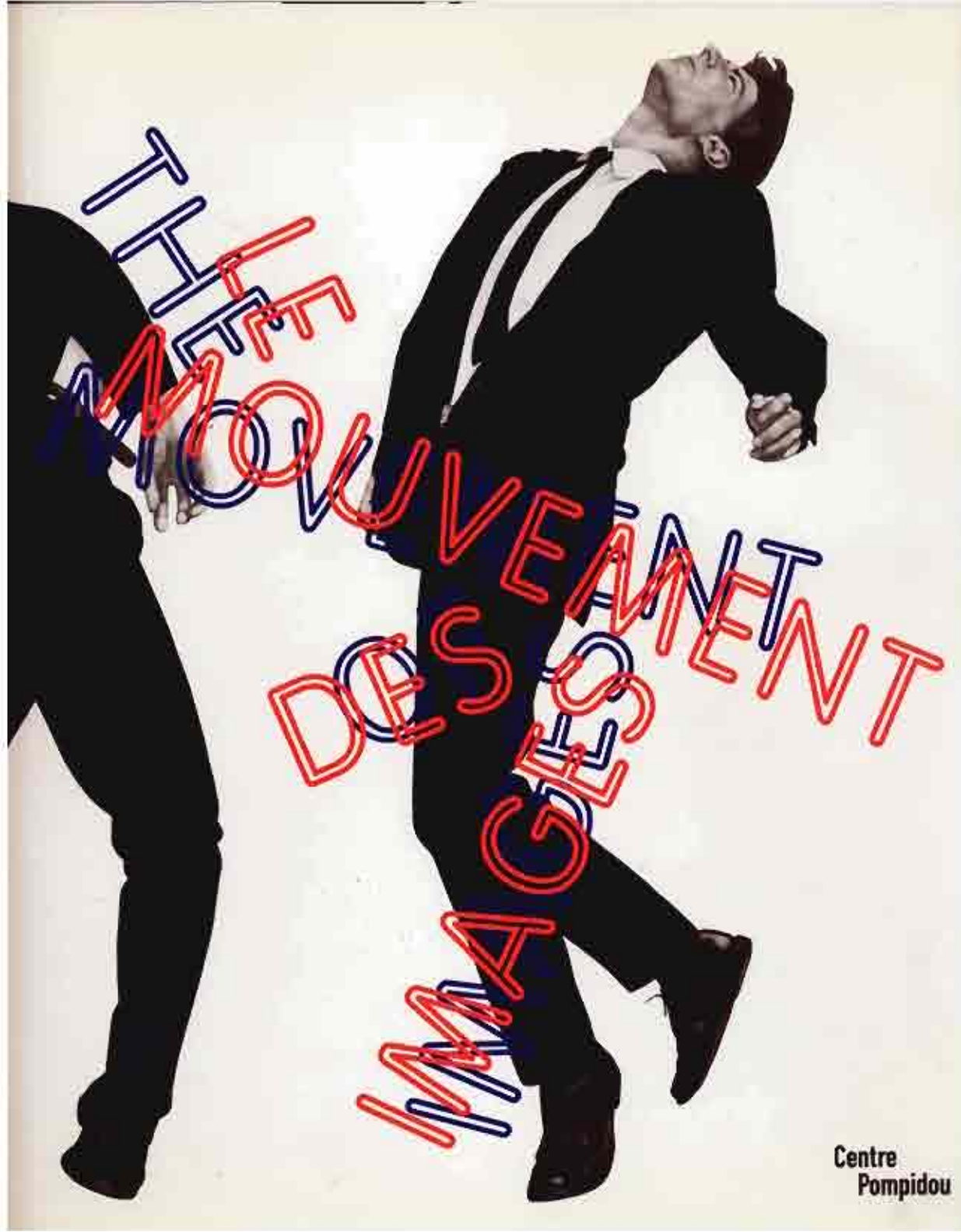

Centre
Pompidou

Η επαναλειπτικότητα ως κίνηση και χρονική διάσταση

Πολλές φορές η περιγραφή του χρόνου είναι απαραίτητη και στην οπτική αφήγηση. Ο καλλιτέχνης δεν πρέπει να απεικονίσει μόνο την κίνηση, αλλά και τις συνέπειές της. Αυτό που συνέβηκε ύστερα. Η χρήση αυτής της τακτικής χρησιμοποιείται συχνά για εκπαιδευτικούς σκοπούς, θρησκευτική ή πολιτική ιστορία, τεχνικά εγχειρίδια κ.λπ.

Σε τέτοιες περιπτώσεις η παρουσία του ίδιου προσώπου ή αντικειμένου σε διαφορετικές θέσεις και στάσεις μέσα στον ίδιο συνθετικό χώρο περιγράφει τη χρονική εξέλιξη της δράσης και αφηγείται τα συμβάντα. Η πρακτική αυτή εμφανίζεται από τον Μεσαίωνα και την Αναγέννηση έως και τον 20ό αιώνα. Η αφηγηματική ικανότητα της εικόνας αναπτύχθηκε ιδιαίτερα με την εμφάνιση των εφημερίδων και των περιοδικών, αλλά και στην εκπαίδευση. Την πρακτική αυτή εκμεταλλεύονται και οι εικονογραφημένες ιστορίες-καρτούν διασπώντας συχνά τη σύνθεση σε επιμέρους καρέ.

DUBONNET

DUBONNET

DUBONNET

du
12
au
20
sept.
92

Dieppe Capital of Kites

Dieppe Capitale du Cerf-Volant

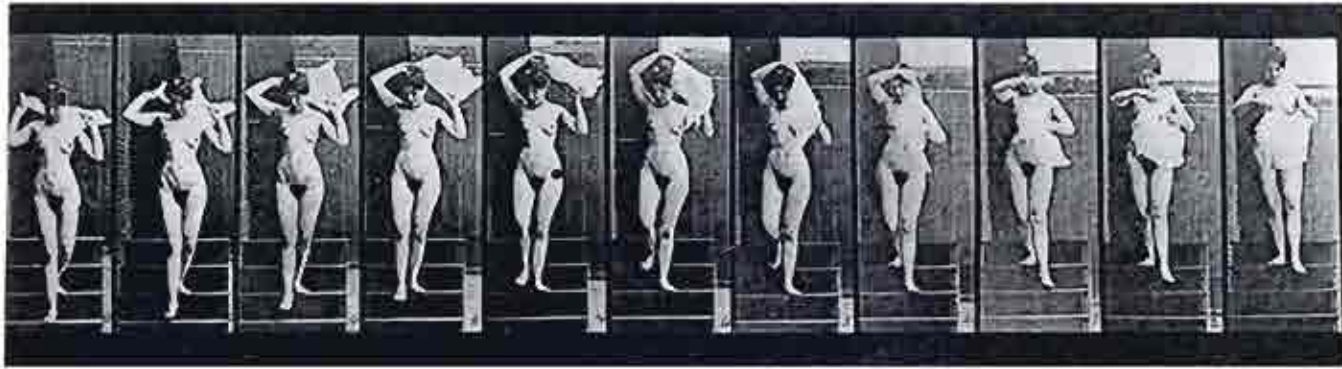
第
七
普
風
美
的
首
都

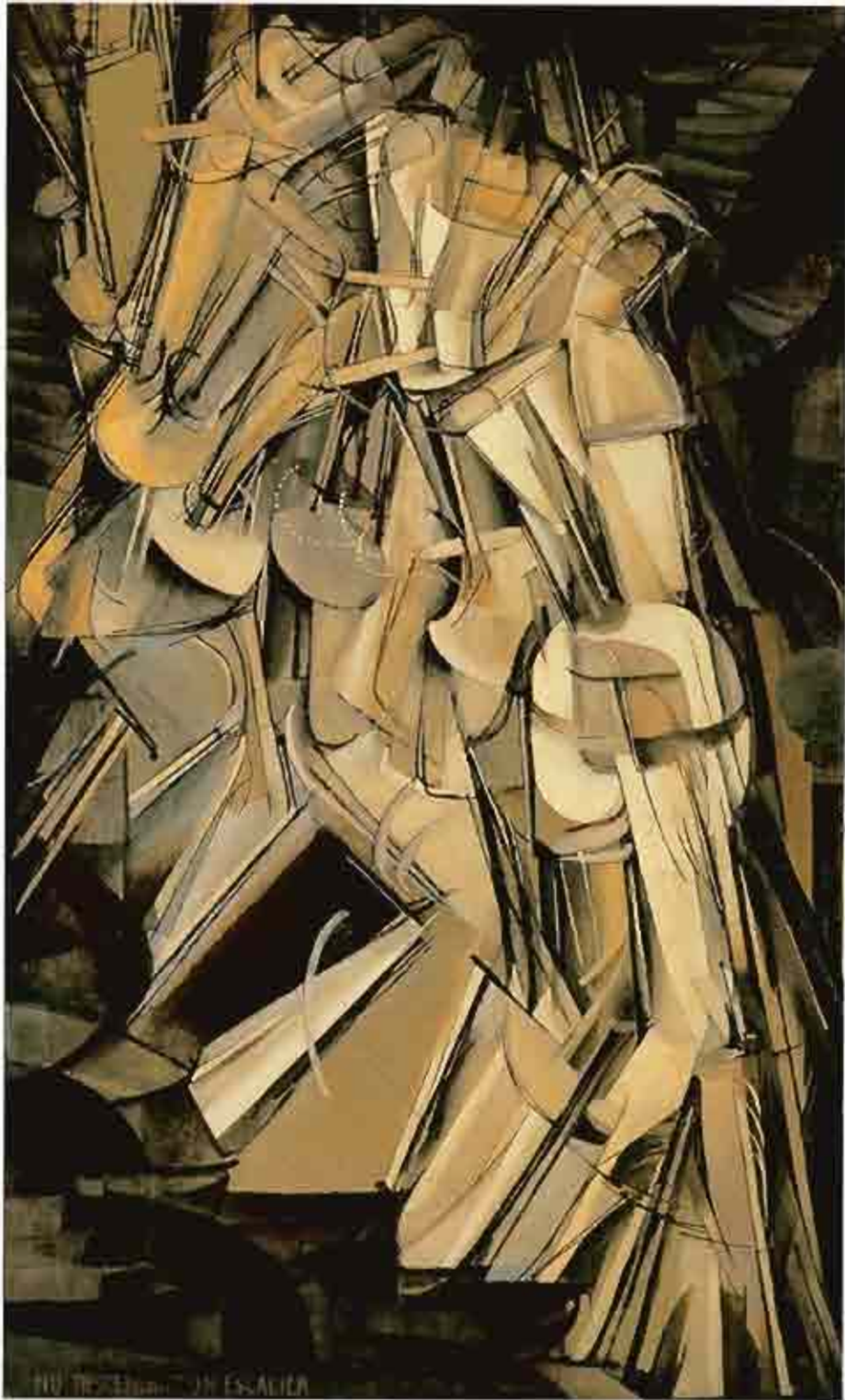
7^e festival international

Οι πολλαπλές εικόνες, η απροσδιοριστία του αντικειμένου και η κίνηση του καλλιτέχνη

Όταν ο δημιουργός σχεδιάζει ένα κινούμενο ζώο ή αντικείμενο συχνά περιγράφει με πολλαπλές εικόνες, την μία πάνω στην άλλη, την κίνησή του στον χώρο. Οι αυστηρές κοινωνικές συμβάσεις της ζωγραφικής έως τον 20ό αιώνα υποχρέωναν τον καλλιτέχνη να επιλέγει μία μόνο για την τελική εκτέλεση του έργου, αλλά με την εμφάνιση του κυβισμού και του φουτουρισμού η περιγραφή του χωροχρόνου έγινε αντικείμενο μελέτης και πειραματισμών. Οι μελέτες των φωτογράφων για την κίνηση σε χρονο-φωτογραφίες επηρέασαν άμεσα την αντίληψη των ζωγράφων για την απόδοση της κίνησης.

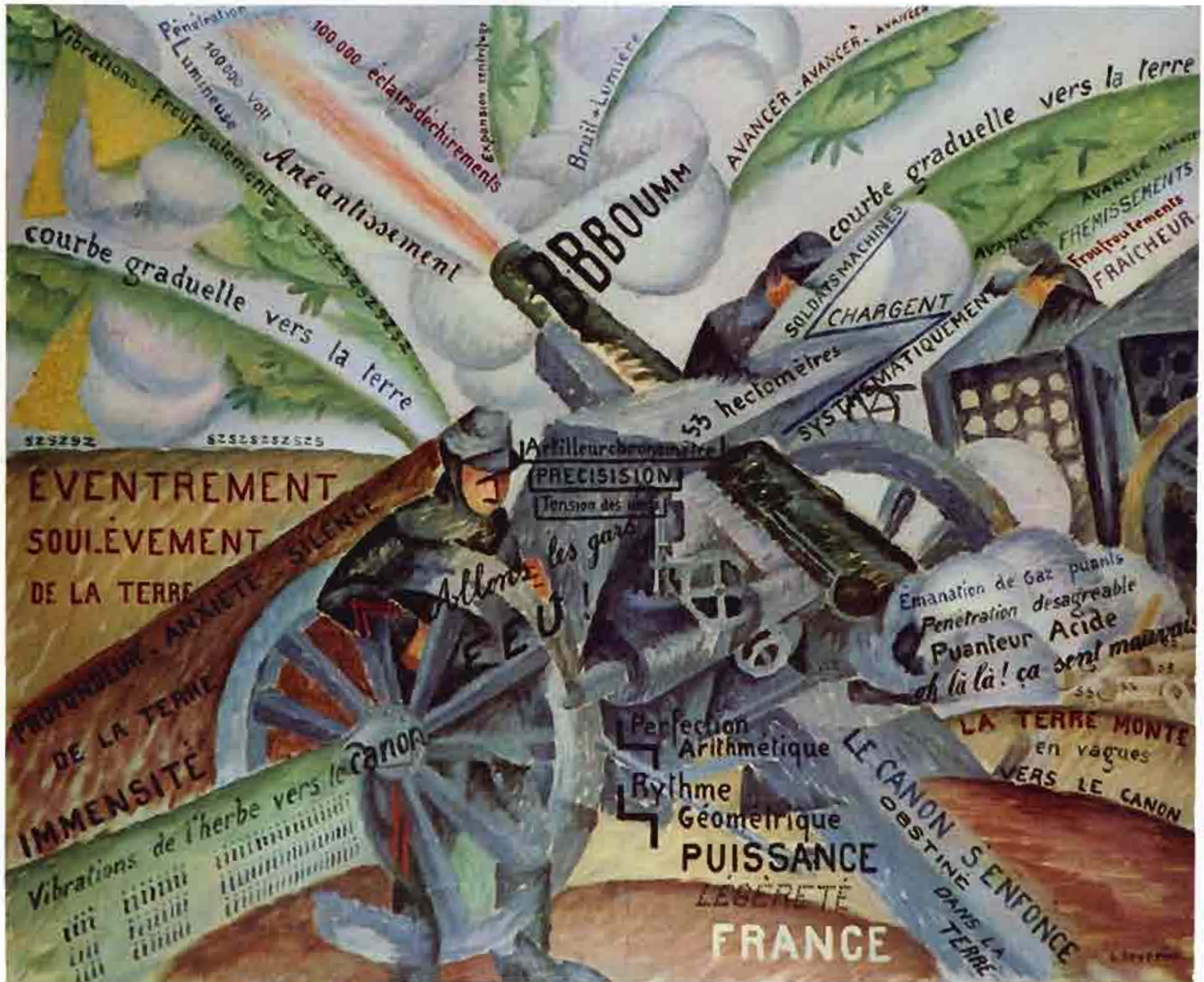
Τα γνωστότερα έργα που άλλαξαν τον τρόπο που ο χρόνος/κίνηση απεικονίζεται στις δύο διαστάσεις είναι ο κυβιστικός πίνακας του Marcel Duchamp, *Γυμνό που κατεβαίνει τη σκάλα*, 1912 και το φουτουριστικό έργο του Giacomo Balla, *Η δυναμική του σκύλου με την αλυσίδα του*, 1912.

Από την άμεση εμπειρία μας η περιστροφική κίνηση του ανεμιστήρα ή μιας ρόδας αυτοκινήτου διαχέει την εικόνα σε μια απροσδιόριστη θαμπή μάζα. Το ίδιο αποτέλεσμα μπορεί να επαναληφθεί και στη φωτογράφιση αν το διάφραγμα του φακού παραμείνει ανοικτό ενώ το αντικείμενο κινείται. Αυτή την εικονική περιγραφή της απροσδιοριστίας του αντικειμένου είτε λόγω της κίνησης ή λόγω της μεγάλης διάχυσης του φωτός είχαν ήδη παρατηρήσει και απεικονίσει ο Άγγλος J.M.W. Turner όσο και οι ιμπρεσιονιστές.

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ο αφηρημένος εξπρεσιονισμός στις ΗΠΑ απεικόνισε την κίνηση όχι ως το αποτέλεσμα του θέματος, αλλά της κινητικότητας του δημιουργού. Έτσι η δημιουργική κίνηση του ζωγράφου και ο συνδυασμός διαφορετικών τεχνικών (στάξιμο, πέταγμα, ανάμειξη κ.ά.) εργαλείων (πινέλα, βούρτσες, σφουγγάρια, παλάμη κ.ά.) και χρωμάτων διαμορφώνουν την τελική σύνθεση του έργου.

XVe GRAND PRIX AUTOMOBILE

COMPTANT POUR LE
CHAMPIONNAT DU MONDE
DES CONDUCTEURS

MONACO

19 MAI 1957

